

ІННОВАЦІЙНА ІНФРАСТРУКТУРА ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

© Жебка В.В., Лободзинська Н.С., 2015

В умовах європейського вектору розвитку національної економіки актуальною проблемою для України є утвердження інноваційної моделі її розвитку. Безсумнівно, це можливо лише за умови формування у державі ефективно функціонуючої інноваційної інфраструктури, що є одним з факторів соціально-економічного розвитку регіону та країни в цілому, які забезпечують впровадження передових технологій, інновацій та їх продукування, що засноване на системній та довготерміновій взаємодії науково-технічної сфери з виробництвом, ринком і суспільством.

Згідно українського законодавства, інноваційна інфраструктура – це сукупність підприємств, організацій, установ, їх об'єднань, асоціацій будь-якої форми власності, що надають послуги із забезпечення інноваційної діяльності (фінансові, консалтингові, маркетингові, інформаційно-комунікативні, юридичні, освітні тощо)[1].

Формування і підтримка національної інноваційної системи та інноваційної інфраструктури, як її найважливішої консолідуючої складової, веде до найбільш продуктивного використання наявного ресурсного потенціалу території. Інноваційна інфраструктура має виконувати роль ефективного механізму інтеграції науки, держави і реального сектору економіки, чинника інтенсифікації і здешевлення інноваційного процесу, прискорення нововведень на всіх етапах інноваційного циклу. Для досягнення поставлених цілей і виконання завдань соціально-економічного розвитку інфраструктурі необхідні ознаки, що притаманні системі: цілісність, стійкість, ієрархічність, наявність стійких зв'язків, функціональність, подільність, керованість. Інноваційна інфраструктура включає такі основні елементи: інноваційно-технологічні центри, бізнес-інкубатори, технопарки, інноваційно-промислові комплекси, технополіси, технологічні кластери, техніко-впроваджувальні зони, центри трансферу технологій, венчурні фонди, інноваційні фонди, некомерційні організації, що координують інноваційні проекти і програми, інституційні державні та приватні інвестори, інформаційні мережі науково-технічної інформації, бази даних, університети, експертно-консалтингові та інжинірингові фірми)[2].

На сьогодні інноваційна інфраструктура в Україні не охоплює усі ланки інноваційного процесу, є функціонально неповною та недостатньо розвинутою. Адже в інноваційному середовищі практично відсутні венчурні фонди та центри трансферу технологій. Діяльність винахідників, раціоналізаторів, науковців не підтримується належним чином, а науковий й освітній потенціал (насамперед вищих навчальних закладів) використовуються недостатньо.

Інноваційна інфраструктура є концептуальною основою створення та успішного функціонування сучасної інноваційної системи. Саме вона у вигляді її активно взаємодіючих елементів забезпечує вирішення стратегічних програмних завдань і реалізацію пріоритетів у рамках інноваційного сценарію розвитку.

Як свідчить світовий досвід, одним з найефективніших засобів активізації інноваційної діяльності в національній економіці є кластерний підхід до реалізації інноваційної політики, що сприяє вирівнюванню соціально-економічного розвитку регіонів, зміцненню конкурентоспроможності та обороноздатності країни. На сьогодні для підприємств альтернативної енергетики спільна технологічна кооперація сприяє активному використанню нетрадиційних джерел енергії, зменшенню енергетичної залежності та скороченню витрат.

Кластерний підхід в Україні є актуальним для підприємств альтернативної енергетики, адже маючи значний невикористований повною мірою потенціал у даній галузі, Україна за показниками соціально-економічного та енергетичного розвитку відстає від передових країн світу.

Відповідно до статті 4 Закону України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» першим із низки стратегічних пріоритетних напрямів на 2011-2021 роки є освоєння альтернативних джерел енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння нових технологій транспортування енергії[3].

Вже у 2010 році альтернативна енергетика стала одним з напрямків, що найбільш стрімко розвиваються у світовій економіці, адже частка відновлюваних джерел енергії у Європі склала 60% від нових встановлених потужностей, а у США ця частка становила 50%. Обсяг інвестицій у галузь в світі становили \$ 162 млрд., а кількість зайнятого населення в секторі «чистої» енергії – 3 млн. осіб[4].

На сьогодні альтернативна енергетика в багатьох розвинених країнах світу вже перестала бути альтернативною, про що свідчать дані деяких розвинених країн станом на 2013 рік: у Німеччині на долю альтернативної енергетики прийшлося 23% від всієї виробленої електроенергії країни, з них сонячна енергетика дала більше 5%, вітряні станції більше 8%; Ісландія близько 30% своїх потреб у енергії забезпечує з геотермальних джерел; Данія забезпечує потреби свого населення у електроенергії на 30% з вітрової енергетики, ще 15% отримується шляхом перероблення біомаси; Італія, країна з однією з найпотужніших економік світу з населенням близько 60 мільйонів осіб, більше 6% електроенергії генерує сонячними електростанціями, а вітрова енергія і енергія біомаси забезпечують ще 11% потреб країни[5].

Відповідно до прийнятої Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» у період до 2020 року в Україні має бути проведена реформа енергетики, виконані програми енергоефективності та енергонезалежності, реалізовані проекти з використанням альтернативних джерел енергії, що дозволить забезпечити енергетичну безпеку країни, перейти до енергоефективного та енергоощадного використання й споживання енергоресурсів із впровадженням інноваційних технологій, зменшить шкідливий вплив на довкілля і допоможе зберегти вичерпні, невідновлювані органічні види палива.

Враховуючи всі наведені аспекти, можна стверджувати, що одним із чинників забезпечення ефективності інноваційної діяльності є формування інноваційної інфраструктури, яка втілює створення інноваційно-промислового кластеру альтернативної енергетики, що дозволить країні вийти на якісно новий рівень розвитку національної економіки, реалізувавши свій значний потенціал використання нетрадиційних відновлюваних джерел енергії, зменшивши її енергетичну залежність, поліпшить інвестиційний клімат та сприятиме подальшій інтеграції України в Європейську співдружність.

1. 1.3У «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 № 40-IV.
2. Дзяд О.В. Інфраструктура інноваційного розвитку в економіці знань: теоретичні засади визначення /О.В. Дзяд// Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. - 2011. - Вип. 7(1). - С.209-215.
3. 3У«Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 08.09.2011 № 3715-VI.
4. Зеленієв І. Альтернативна енергетика як драйвер зростання для України /І. Зеленієв// [Електронний ресурс] – Режим доступу: upian.ua/science/437150-alternativna-energetika-yak-drayver-zrostannya-dlya-ukrajini.html
5. Хільчук В. Альтернативна енергетика в Україні /В.Хільчук// [Електронний ресурс] – Режим доступу : scitech.com.ua/2014/07/04/alternatyvna-enerhetyka-v-ukrajini/